EBÛ HAMZA BAĞDÂDÎ

Kelâm, fıkıh, tefsîr ve hadîs âlimlerinden. Adı Muhammed bin İbrâhîm'dir, Bağdâd'lı olup, Bezzâr Lakabı ile meşhûrdur. Hocası Harisi Muhâsebî'dir. Ayrıca, Sırrî-yi Sekatî ve başka büyük zâtların sohbetlerinde bulunup, kendilerinden ilim öğrendi. Ebû Bekr-i Kettânî, Hayr-ün-Nessâc ve başka zâtlar kendisinden hadîs-i şerîfler rivâyet etmiştir. Bir yere gideceği zaman Ebû Türâb Nahşebî ile beraber giderdi. Ebü'l-Hüseyin Nûri'nin akranı idi. Defalarca Basra'ya gitti. Bişr-i Hafî ile sohbet etti. Ebû Hamza Bağdadî (radıyallahü anh), Bağdâd'da Ressâfe isimli mescidde va'z ederdi. Sonraları Medine isimli mescidde va'z etmeye başladı. Her Cum'a günü Medine isimli mescidde va'z ediyorken kendisine gâibden bir ses geldi. "Ey Ebâ Hamza! Bugüne kadar konuştun. Çok güzel ve te'sîrli konuşuyorsun. Ama bundan sonra konuşmaman daha hayırlıdır" diyordu. Birden rengi değişti, sarardı ve kürsüden yere düştü. Ertesi Cum'a'ya varmadan vefât etti. Vefât edinceye kadar hiç konuşmadı 289 (m. 901).

İmâm-ı Ahmed bin Hanbel, bu zâta çok saygı gösterirdi. Evliyâ hâllerine âit bir mes'ele olursa, "Ey Ebâ Hamzaî Bu husûsda ne buyurursun?" diye sorar, aldığı cevâblara hayran olurdu. Ebû Hamza (radıyallahü anh), tok olarak sahrada yola çıkmayı uygun bulmaz. "Böyle yapmakla, Allahü teâlâya tam tevekkül etmekte, O'na güvenmekte gevşeklik etmiş olurum" buyururdu. Ebû Hamza Bağdadî buyurdular ki:

"Allahü teâlâ sana hayır yollarından birini açarsa, sen o yolda gayretle devam et. Ama o ni'meti sana ihsân edeni ve o ni'mete kavuşmana vesîle olanları da unutma. O ni'mete kavuştuğun için büyüklenme. Senin yapacağın şey, buna kavuşturana şükretmendir. Eğer şükretmezsen, o ni'met, elinden alınır. İhsân edeni üzmüş olursun. Eğer şükredersen, sana daha hayırlı yollar, daha güzel ni'metler ihsân edilir. Nitekim Allahü teâlâ, İbrâhîm sûresi 7. âyetinde "Eğer şükrederseniz elbette size ni'metimi arttırırım ve eğer nankörlük ederseniz, haberiniz olsun, gerçekten azâbım çok şiddetlidir" buyuruyor.

"Bir kimsenin, Allahü teâlâyı sevmesi, sonra da O'nu unutması, devamlı Allahü teâlâyı hatırlayıp, sonra da O'nu bulamaması ve Allahü teâlâyı anmakdaki tadı alıp, sonra da O'ndan gâfil olması düşünülemez."

"Allahü teâlâ "Câhillerden yüz çevir" (A'râf-199) buyuruyor. Nefs, câhillerin en câhilidir. O halde ondan daha fazla yüz çevirmelidir."

"Nefsinin kötü olan arzularını yapmayıp, onun âhırette kurtulmasını temin edebilirsen, nefsinin hakkını îfâ etmiş olursun, İnsanlar senin kötülüğünden emîn olurlarsa, onların hakkını îfâ etmiş olursun."

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Tabakât-üs-sûfiyye sh. 295

2) Târîh-i Bağdâd cild-7, sh. 310

3) El-A’lâm cild-5, sh. 294

4) Tabakât-ül-kübrâ cild-1, sh. 99

5) Nefehât-ül-üns sh. 123

6) Risâle-i Kuşeyrî sh. 139